

Verbo. Tamen attendite verbum meum. Dixeram enim vobis : Verbum Dei ubique totum est. Ecce facio vobis verbum : ad omnes pervenit quod dico. Ut ad omnes perveniret quod dico, numquid divisistis quod dico? Si pascere vos, ut non mentem vestram, sed ventrem implere vellem, et ponerem vobis panes quibus saturaremini, nonne panes meos divideretis inter vos? Numquid possent panes mei ad unumquemque vestrum pervenire? Si ad unum pervenirent, cæteri nihil haberent. Ecce loquor, et omnes habetis. Parum est quia omnes habetis; et omnes totum habetis. Pervenit ad omnes totum, ad singulos totum. O mirabilia verbi mei! Quid est ergo Verbum Dei? Aliud audite. Dixi : quod dixi, processit ad vos, et non recessit a me. Pervenit ad vos, nec separatum est a me. Antequam dicerem, ego habebam, et vos non habebatis : dixi, et vos habere cœpistis, et ego nihil perdidit. O miraculum verbi mei! Quid est ergo Verbum Dei? De parvis magna conjicite. Considerate terrena, laudate cœlestia. Creatura sum, creatura estis : et tanta miracula fiunt de verbo meo in corde meo, in ore meo, in voce mea, in auribus vestris, in cordibus vestris. Quid est Creator? O Domine, audi nos. Fac nos, quia fecisti nos. Fac nos bonos, quia fecisti nos homines illuminatos. Isti albat, illuminati, audiunt per me verbum tuum. Illuminati enim gratia tua assistunt tibi. Hic est dies quem fecit Dominus. Sed hoc laborent, hoc orent, ut cum isti dies transierint, non fiant tenebræ, qui facti sunt lux miraculorum Dei et beneficiorum.

SERMO CXXI¹.

De verbis Evangelii Joan. I. *Mundus per ipsum factus est, etc.*

I. « MUNDUS per Dominum factus est, et mundus » eum non cognovit². » Qui mundus per eum factus est, qui mundus eum non cognovit? Non enim mundus qui per eum factus est, ipse eum non cognovit. Quis est mundus qui per eum factus est? Cœlum et terra. Quomodo eum non cognovit cœlum, quando in ejus passione sol obscuratus est? Quomodo eum terra non cognovit, quando illo in cruce pendente contremuit? Sed « Mundus eum non » cognovit, » cujus princeps est ille, de quo dictum est : « Ecce venit princeps mundi hujus, et in me nihil in- » venit³. » Homines mali mundus vocantur, homines infideles mundus vocantur. Inde acceperunt nomen, ex eo quod amant. Amando Deum, efficimur dii : ergo amando mundum, dicimur mundus. Sed Deus erat in Christo mundum reconcilians sibi⁴. « Mundus ergo eum non » cognovit, » numquid omnes?

II. « In sua propria venit, et sui eum non receperunt⁵. » Omnia sunt ipsius ; sed propria ipsius dicuntur, unde mater ejus erat, unde carnem acceperat, ad quos adventus sui præcones ante præmiserat, quibus legem dederat, quos de Ægyptia servitute liberaverat, quorum patrem carnalem elegit Abraham. Quia verum dixit : « Ante Abraham

¹ Alias de diversis 85, et de Tempore 28, aut in Appendice 27. — ² Joan. 1, 10. — ³ Id. xiv, 30. — ⁴ 2 Cor. v, 19. — ⁵ Joan. 1, 11.

» ego sum¹. » Nec sic dixit, Antequam Abraham esset, aut antequam Abraham fieret, ego factus sum. « In principio enim Verbum erat, » non factum erat. Ergo, « In propria venit, » ad Judæos venit : « Et sui eum non receperunt. »

III. « Quotquot autem receperunt eum². » Uti que enim ibi Apostoli, qui illum receperunt. Ibi illi, qui ante jumentum ejus ramos ferebant. Præcedebant et sequebantur, et vestimenta sua sternebant; et magna voce clamabant : « Hosanna filio David! Benedictus qui venit » in nomine Domini³. » Tunc Pharisei dixerunt ei : « Compesce pueros, non tibi ista clament. » Et ille : « Si isti tacebunt, lapides clamabunt⁴. » Nos videbat, quando ista dicebat : « Si isti tacebunt, lapides clamabunt. » Qui lapides, nisi qui colunt lapides? Si parvuli Judæi tacebunt, majores et minores Gentes clamabunt. Qui lapides, nisi de quibus dicit ipse Joannes iste, « Qui » venit ut testimonium perhiberet de lumine⁵? » Cum enim videret ipsos Judæos superbire de genere Abraham, ait illis : « Generatio viperarum. » Illi se dicebant filios Abraham; et iste illis dicebat : « Generatio viperarum⁶. » Abraham faciebat injuriam? Absit. Ex moribus dabat eis nomen. Quia si essent filii Abraham, imitarentur Abraham : sicut eis et ipse ait, qui dicunt ei : « Nos liberi sumus, et » nemini servivimus unquam; nos Patrem habemus Abraham⁷. » Et ille : « Si filii Abraham essetis, facta Abraham faceretis. Vos vultis me occidere, quia veritatem vobis » dico, hoc Abraham non fecit. Inde generati estis, sed » degenerastis. Ergo quid Joannes? Generatio viperarum, » quis vobis ostendit fugere a ventura ira? quia veniebant » baptizari baptismo Joannis in poenitentiam. Quis vobis

¹ Joan. viii, 58. — ² Id. i, 12. — ³ Matth. xxi, 9. — ⁴ Luc. xix, 39, 40. — ⁵ Joan. i, 8. — ⁶ Matth. xiii, 7. — ⁷ Joan. viii, 33.

» ostendit fugere ab ira ventura? Facite ergo fructum » dignum poenitentiae. Et nolite dicere in cordibus vestris, » Patrem habemus Abraham. Potens est enim Deus de » lapidibus istis suscitare filios Abraham. Potens est enim » Deus de lapidibus istis¹, » quos videbat in Spiritu; illis dicebat, et nos prævidebat : « Potens est enim Deus » de lapidibus istis suscitare filios Abraham. » De quibus lapidibus : « Si isti tacebunt, lapides clamabunt. » Modo audistis, et clamastis. Impletum est, « Lapidibus clamabunt. » De gentibus enim venimus, in parentibus nostris lapides adoravimus. Ideo et canes dicti sumus. Recordamini quid audierit mulier illa, quæ clamabat post Dominum, quia erat Chanaanæ, idolorum cultrix, ancilla dæmoniorum. Quid dixit ei Jesus? « Non est bonum tollere panem filiorum, et mittere canibus². » Nunquam advertistis, quemadmodum canes lapides unctos linguunt? Sic sunt omnes simulacrorum cultores. Sed venit vobis gratia. « Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri. » Ecce habetis modo natos : « Dedit eis potestatem filios Dei fieri. » Quibus dedit? « His qui credunt in nomine ejus. »

IV. Et quomodo filii Dei fiunt? « Qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate viri, nec ex voluntate carnis : » sed ex Deo nati sunt³. » Accepta potestate ut filii Dei fierent, ex Deo nati sunt. Intendite ergo : Isti ex Deo nati sunt : « Non ex sanguinibus, » qualis est prima nativitas, qualis est nativitas misera, veniens de miseriis. Sed qui ex Deo nati sunt, quid erant? unde primo nati erant? Ex sanguinibus : mixtis sanguinibus masculi et foeminae, commixtione carnis masculi et foeminae, inde nati erant. Modo unde? « Ex Deo nati sunt. » Prima nativitas ex masculino et foemina : secunda nativitas ex Deo et Ecclesia.

¹ Joan. viii, 39, et seqq. — ² Matth. xv, 26. — ³ Joan. i, 13

V. Ecce ex Deo nati sunt : unde factum est ut ex Deo nascerentur, qui primo ex hominibus nati sunt? Unde factum est, unde? « Et Verbum caro factum est, ut habitaret in nobis¹. » Magna mutatio : ille factus caro, isti spiritus. Quid est hoc? Qualis dignatio, fratres mei. Erigite animum ad speranda et capienda potiora. Nolite vos addicere cupiditatibus sæcularibus. Pretio empti estis : propter vos Verbum caro factum est : propter vos qui erat Filius Dei factus est filius hominis; ut qui eratis filii hominum, efficeremini filii Dei. Quid erat ille, quid factus est? Quid eratis vos, quid facti estis? Erat ille Filius Dei. Quid factus est? Filius hominis. Eratis vos filii hominum. Quid estis facti? Filii Dei. Communicavit nobiscum mala nostra, nobis daturus bona sua. Sed ille ipso quo factus est filius hominis, distat a nobis. Nos filii hominum per concupiscentiam carnis : ille filius hominis per fidem Virginis. Mater cujuslibet hominis concubuit et concepit : unusquisque autem natus est de homine patre suo, et de homine matre sua. Christus autem natus est de Spiritu sancto et Maria virgine. Accessit ad nos, sed a se non multum recessit ; imo a se quod Deus est nunquam recessit : sed addidit quod erat naturæ nostræ. Accessit enim ad id quod non erat, non amisit quod erat. Factus est filius hominis, sed non cessavit esse Filius Dei. Per hoc Mediator in medio. Quid est, in medio? Nec sursum, nec deorsum. Quomodo nec sursum, nec deorsum? Nec sursum, quia caro; nec deorsum, quia non peccator. Sed tamen in quantum Deus, semper sursum. Nec enim sic venit ad nos, ut dimitteret Patrem. A nobis ivit, et non nos dimisit : ad nos venit, et illum non dimittet.

¹ Joan. 1, 14.

SERMO CXXII¹.

De verbis Evangelii Joan. I. *Cum esses sub ficu, vidi te, etc.*

I. Quod dictum audivimus a Domino Jesu Christo Nathanaëli, si bene intelligamus, non ad ipsum pertinet solum. Ipse quippe Dominus Jesus sub ficu vidit omne genus humanum. Isto enim loco intelligitur per arborem fici significasse peccatum. Non ubique hoc significat, sed hoc loco, ut dixi, ea scilicet significandi congruentia, qua nostis primum hominem, quando peccavit, foliis ficulneis fuisse subtectum. His foliis enim pudenda texerunt, quando de peccato suo erubuerunt² : et quæ Deus illis membra, ipsi sibi pudenda fecerunt. Non enim erubescendum est de opere Dei : sed confusionem præcessit causa peccati. Si non præcessisset iniquitas, nunquam erubesceret nuditas. Nudi enim erant, et non confundebantur. Non enim commiserant unde confunderentur. Hoc autem dixi, quare? Ut per ficum intelligamus significatum esse peccatum. Quid est ergo : « Cum esses sub ficu, vidi te³? » Cum esses sub peccato, vidi te. Et ad rem gestam quidem respiciens, recordatus est Nathanael se fuisse sub ficu, ubi non erat Christus. Non ibi autem erat præsentia corporali : scientia vero spiritali ubi non est? Et quoniam sciebat se solum fuisse sub ficu, ubi Dominus Christus non erat : quando dixit ei : « Cum

¹ Alias xl. de verbis Domini. — ² Gen. III, 7. — ³ Joan. I, 48.

» esses sur arbore ficu, vidi te; » et agnovit in illo Divinitatem, et exclamavit : « Tu es rex Israël⁴. »

II. Dominus ait: « Quia dixi tibi: Vidi te cum esses sub » arbore ficu, inde miraris; majora horum videbis². » Quæ sunt ista majora? Et dixit: « Videbitis cœlum apertum, et Angelos Dei ascendentes et descendentes super » Filium hominis³. » Reclamamus veterem historiam conscriptam in libro sancto, id est, in Genesi. Quando Jacob in loco obdormivit, lapidem ad caput posuit; et in somnis vidit scalam a terra pertingentem usque ad cœlum: et Dominus incumbebat super eam: Angeli autem ascendebant et descendebant per eam⁴. Hoc vidit Jacob. Somnium hominis non scriberetur, nisi magnum in illo aliquod figuraretur mysterium, et magnum aliquid prophetatum in illa visione intelligeretur. Denique ipse Jacob quia intellexit quid viderit, posuit ibi lapidem, et perfudit oleo. Nam agnoscitis chrisma: agnoscite et Christum. « Ipse est enim lapis, quem reprobaverunt » ædificantes; ipse factus est in caput anguli⁵. » Ipse est lapis, de quo ipse dixit: « Quicumque offenderit in lapidem illum, conquassabitur: super quem vero venerit » lapis ille, conteret eum⁶. » Offenditur in jacentem: veniet autem super eum, cum venerit de alto judicare vivos et mortuos. Væ Judæis, quia cum jaceret humiliter Christus, offenderunt in eum. Non est, dicunt, homo iste a Deo, qui solvit sabbatum. « Si Filius Dei est, descendat » de cruce⁷. » Insane, jacet lapis, et ideo rides. Sed cum rides, cæcus es: cum cæcus es, offendis: cum offendis, conquassaris: cum quassatus fueris illo modo jacente, postea veniente desuper contereris. Ergo unxit lapidem Jacob. Numquid idolum fecit? Significavit, non adora-

¹ Joan. 1, 49. — ² Ibid. 50. — ³ Ibid. 51. — ⁴ Gen. xxviii, 11. — ⁵ Psal. cxvii, 22. — ⁶ Matth. xxi, 44. — ⁷ Joan. ix, 16, et Matth. xxvii, 40.

vit. Modo ergo audite, Nathanaëlem istum attendite, per cujus occasionem Dominus Jesus exponere nobis voluit visionem Jacob.

III. Nostis qui in schola Christi eruditi estis, Jacob ipsum esse et Israël. Duo sunt nomina: nam homo unus fuit. Primum nomen Jacob, quando natus est, accepit, quod interpretatur Supplantator. Quando autem illi gemini nati sunt, prior natus est frater Esaü, et inventa est manus illius minoris in pede majoris¹. Tenebat pedem fratri suo præcedenti nascendo, postea et ipse secutus est. Et propter hoc factum, quia plantam tenuit fratri suo, appellatus est Jacob, id est, Supplantator. Postea vero cum rediret de Mesopotamia, luctatus est cum eo Angelus in via². Quæ virtus comparari potest Angeli et hominis? Ergo mysterium est, ergo sacramentum est, ergo prophetia est, ergo figura est, ergo intelligamus. Videte enim etiam luctaminis modum. Dum luctatur, prævaluit Angelo Jacob. Magna significatio. Et cum prævalisset Angelo homo, tenuit illum, tamen ipse homo eum, quem vicerat, tenuit. Et ait illi: « Non te dimitto, » nisi benedixeris mihi³. » Quando victor a victo benedicebatur, Christus figurabatur. Angelus ergo ille, qui intelligitur Dominus Jesus, ait ad Jacob: « Jam non vocaberis Jacob, sed erit nomen tuum Israël: quod » interpretatur, Videns Deum⁴. » Deinde tetigit nervum femoris ejus, id est, latitudinem femoris, et aruit ei: et factus est claudus Jacob. Ipse est ille victus. Tantum potuit ille victus, ut et femur tangeret, et claudum faceret. Ergo volens victus est. Potestatem enim habuit ponendi virtutem suam, et potestatem habuit assumendi eam⁵? Non irascitur victus, quia non irascitur crucifixus.

¹ Gen. xxv, 25. — ² Id. xxxii, 35. — ³ Ibid. 26. — ⁴ Id. xxxv, 10. — ⁵ Joan. x, 18.

Nam et benedixit eum, dicens: Non vocaberis Jacob, sed Israël. Tunc Supplantator factus est videns Deum. Et tetigit, sicut dixi, femur ejus, et fecit eum claudicare. Attende in Jacob populum Judæorum, illa millia sequentium et præcedentium jumentum Domini, qui juncti Apostolis adorabant Dominum, et clamabant: « Hosanna » filio David! Benedictus qui venit in nomine Domini¹. » Ecce Jacob benedictus. Jam claudus remansit in eis, qui modo Judæi sunt. Latitudo enim femoris, significat multitudinem generis. De quibus Psalmus, cum Gentes credituras prophetasset, dicens: « Populus quem non » cognovi, servivit mihi, in auditu auris obedivit mihi. » Non ibi fui, et auditus sum: hic fui, et occisus sum. » Populus quem non cognovi, servivit mihi, in auditu auris obedivit mihi². Igitur fides ex auditu, auditus autem per verbum Christi³. » Et sequitur: « Filii alieni » mentiti sunt mihi: » de Judæis. « Filii alieni mentiti » sunt mihi, filii alieni inveteraverunt, et claudicaverunt » a semitis suis⁴. » Assignavi vobis Jacob, et benedictum et claudum.

IV. Verum ex hac occasione non est prætereundum, quod potest fortasse sua sponte vestrum aliquem commovere: quid sibi vult, quod cum mutatum esset nomen Abrahæ avi hujus Jacob (nam et ipse prius Abram vocabatur, et Deus mutavit illi nomen, et dixit: « Non » vocaberis Abram, sed Abraham⁵,) » ex illo non est vocatus Abram. Quærite in Scripturis, et videbitis superius antequam acciperet aliud nomen, non est vocatus nisi Abram: posteaquam accepit, non est vocatus nisi Abraham. Iste autem Jacob, quando accepit aliud nomen, eadem verba audivit: « Non vocaberis Jacob, sed

¹ Matth. xxi, 9. — ² Psal. xvii, 45. — ³ Rom. x, 17. — ⁴ Psal. xvii, 46. — ⁵ Gen. xvii, 5.

» vocaberis Israël¹. » Quærite Scripturas, et videte quia utrumque semper vocatus est, et Jacob et Israël. Accepto alio nomine Abram, non aliud est vocatus nisi Abraham: accepto alio nomine Jacob, et Jacob vocatus est, et Israël. Nomen Abrahæ in hoc sæculo explicandum fuit: hic est enim factus pater multarum gentium, unde nomen accepit. Nomen autem Israël ad alterum sæculum pertinet, ubi videbimus Deum. Populus ergo Dei, populus christianus, in hoc tempore et Jacob est et Israël, Jacob in re, Israël in spe. Supplantator enim fratris dicitur populus minor populi majoris. Numquid nos supplantavimus Judæos? Sed supplantatores dicimur illorum, quia nostri causa sunt supplantati. Nisi excæcati essent, Christus non crucifigeretur: si Christus non crucifigeretur, sanguis ille pretiosus non funderetur: si sanguis ille non funderetur, orbis terrarum non redimeretur. Quia ergo nobis profuit cæcitas illorum, ideo a minore fratre major supplantatus est et appellatus est minor Supplantator. Sed quandiu hoc?

V. Veniet tempus, veniet finis sæculi, et credet totus Israël: non illi qui modo sunt, sed filii ipsorum qui tunc erunt. Nam modo isti per vias suas ambulantes ibunt ad loca sua, transibunt ad damnationem perpetuam. Quando autem factus fuerit unus totus populus, fiet illud quod canimus: « Satiabor, dum manifestabitur gloria tua². » Dum venerit promissio, quæ nobis promittitur, ut videamus facie ad faciem. Modo videmus per speculum in ænigmate et ex parte³: quando autem uterque populus jam purgatus, jam resuscitatus, jam coronatus, jam in immortalem formam et in incorruptionem perpetuam commutatus, videbit Deum facie ad faciem, et jam non erit Jacob, sed solus erit Israël; tunc

¹ Gen. xxxii, 28, et xxxv, 10. — ² Psal. xvi, 35. — ³ I Cor. xiii, 12.

eum in persona hujus sancti Nathanaël videbit Dominus, et dicet: « Ecce vere Israëlita, in quo dolus non est¹. » Quando audis: « Ecce vere Israëlita, » veniat tibi in mentem Israël: cum venerit tibi in mentem Israël, veniat tibi in mentem somnium illius, in quo somnio scalam vidit a terra usque ad cœlum, Dominum superincumbentem, Angelos Dei ascendentes et descendentes. Hoc somnium Jacob vidit. Post hoc autem appellatus est Israël: id est, post paululum veniens de Mesopotamia et agens iter. Si ergo Jacob vidit scalam, qui est et Israël appellatus; est autem et Nathanaël iste vere Israëlita, in quo dolus non est: ideo cum miratus esset quia dixit ei Dominus: « Sub arbore fici vidi te; » dixit ei: « Majus » his videbis², « Et item dixit ei somnium Jacob. Cui dixit? Ei quem appellavit Israëlitam, in quo dolus non esset. Quasi qui diceret: Cujus nomine te appellavi, ipsius somnium in te apparebit: noli festinare mirari, majora horum videbis. « Videbitis cœlum apertum, et Angelos Dei » ascendentes et descendentes ad Filium hominis³. » Ecce quod vidit Jacob: ecce quare perfudit lapidem oleo Jacob: ecce quare Christum propheta significavit et figuravit Jacob. Illud enim factum prophetia erat.

VI. Nunc quid expectetis, novi: quid a me velitis audire, intelligo. Dicam et hoc breviter, ut Dominus donat: « Ascendentes et descendentes Angelos ad Filium » hominis. » Quomodo si descendunt ad illum, hic est, si ascendunt ad illum, sursum est? Si autem ad illum ascendunt, ad illum descendunt, et sursum est, et hic est. Nullo pacto fieri potest, ut ad illum ascendant, et ad illum descendant, nisi et ibi sit quo ascendunt, et hic sit quo descendunt. Quomodo probamus et illic eum esse, et hic eum esse? Respondeat nobis Paulus, qui primo

¹ Joau. 1, 47. — ² Ibid. 48-50. — ³ Ibid. 51.

Saulus. Expertus est illud ipse, quando prius erat persecutor, et postea factus est prædicator: prius Jacob, postea Israël: qui erat et ipse de genere Israël, de tribu Benjamin erat¹. In illo videamus Christum sursum, Christum deorsum. Primo ipsa Domini vox de cœlo hoc ostendit: « Saule, Saule, quid me persequeris²? » Numquid Paulus in cœlum ascenderat? Numquid Paulus saltem lapidem in cœlum miserat? Christianos persequabatur, ipsos ligabat, ipsos occidendos trahebat, ipsos ubique latentes quærebat, ipsis inventis nulla ratione parcebat. Cui ait Dominus Christus, Saule, Saule. Unde clamat? De cœlo. Ergo sursum est. « Quid me persequeris? » Ergo deorsum est. Omnia, etsi breviter, ut potui, exposui Charitati Vestræ. Erogavi quod ad me pertinet: quod autem ad vos pertinet, pauperes cogitate. Conversi ad Dominum, etc.

SERMO CXXIII³.

De verbis Evangelii Joan. II. *Vocatus est autem et Jesus et Discipuli ejus ad nuptias, etc.*

I. SCRIPS, fratres, in Christum enim credentes didicistis, et assidue etiam nos ministerio nostro commendamus vobis, quod medicina tumoris hominis, humilitas est Christi. Non enim periisset homo, nisi superbia tumisset. « Initium enim, sicut Scriptura dicit, omnis » peccati, superbia³. » Contra initium peccati, initium

¹ Philip. III, 5. — ² Act. IX, 4. — ³ Alias XLII de verbis Domini, — ⁴ Eccli. X, 15.